

2023/2027(INI)

2.10.2023

OSNUTEK POROČILA

o vplivu nezakonitega ribolova na prehransko varnost – vloga Evropske unije
(2023/2027(INI))

Odbor za ribištvo

Poročevalec: Nuno Melo

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
OBRAZLOŽITEV	7

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o vplivu nezakonitega ribolova na prehransko varnost – vloga Evropske unije (2023/2027(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju študije Komisije iz leta 2022 z naslovom Študija o zakonodajnih okvirih in sistemih izvrševanja držav članic v zvezi z obveznostmi in sankcijami za državljane zaradi kršitev pravil, ki izhajajo iz uredbe o nezakonitem, neprijavljenem in nereguliranem ribolovu,
- ob upoštevanju posebnega poročila Evropskega računskega sodišča št. 20/2022 z dne 26. septembra 2022 z naslovom Ukrepi EU za boj proti nezakonitemu ribolovu – Nadzorni sistemi so vzpostavljeni, vendar so oslabljeni zaradi neenotnega izvajanja pregledov in uporabe sankcij v državah članicah, v katerem se obravnava politika EU na področju boja proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu,
- ob upoštevanju Konvencije OZN o pomorskem mednarodnem pravu iz leta 1982,
- ob upoštevanju sporazuma Organizacije za prehrano in kmetijstvo (FAO) o spodbujanju usklajevanja ribiških plovil na odprtem morju z mednarodnimi ukrepi za ohranjanje in upravljanje iz leta 1995,
- ob upoštevanju sporazuma OZN o staležih rib iz leta 1995,
- ob upoštevanju Kodeksa FAO za odgovorno ribištvo iz leta 1995,
- ob upoštevanju mednarodnega akcijskega načrta FAO za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, za odvrčanje od njega ter za njegovo odpravljanje iz leta 2001,
- ob upoštevanju sporazuma FAO o ukrepih države pristanišča za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, za odvrčanje od njega ter za njegovo odpravljanje iz leta 2009,
- ob upoštevanju prostovoljnih smernic FAO o uspešnosti države zastave iz leta 2014,
- ob upoštevanju poročila koalicije EU za nezakoniti, neprijavljeni in neregulirani ribolov iz decembra 2021 z naslovom Sledljivost morske hrane: uskladitev sistemov dokumentacije o ulovu regionalne organizacije za upravljanje ribištva za boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu,
- ob upoštevanju skupnega mnenja Svetovalnega sveta za trge in Svetovalnega sveta za ribolov v oddaljenih vodah z dne 21. aprila 2023 o potrebi po usklajenem nadzoru uvoza med državami članicami, da se prepreči vstop proizvodov, ki izhajajo iz nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, na trg Evropske unije,

- ob upoštevanju smernic FAO iz leta 2023 z naslovom Izboljšanje neprekinjene sledljivosti – kritični dogodki sledenja in ključni podatkovni elementi vzdolž vrednostnih verig ribolova in akvakulture,
 - ob upoštevanju tehničnih smernic FAO iz leta 2023 z naslovom Izvajanje mednarodnega akcijskega načrta za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, za odvrčanje od njega ter za njegovo odpravljanje – 1. Metodologije in kazalniki za oceno obsega in vpliva nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova: 1.1 Načela in pristopi,
 - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za ribištvo (A9-0000/2023),
- A. ker je EU zaradi svoje ribiške flote (ki šteje približno 73 000 plovil) in svojega položaja kot največje uvoznice ribiških proizvodov na svetu (skoraj 70 % morskih proizvodov, ki se uživajo v EU, je uvoženih, kar predstavlja 34 % vrednosti celotne svetovne trgovine) pomembna svetovna akterka v ribištvu, zato ima osrednjo vlogo v boju proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu po vsem svetu;
 - B. ker ribiški sektor v EU neposredno zaposluje 124 000 ribičev in vsako leto ustvari 6,3 milijarde EUR prihodkov;
 - C. ker se je EU zavezala doseganju cilja trajnostnega razvoja št. 14.4, tj. odpravi nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova do leta 2020;
 - D. ker člen 12 uredbe o nezakonitem, neprijavljenem in nereguliranem ribolovu¹ določa, da je uvoz ribiških proizvodov, pridobljenih z nezakonitim, neprijavljenim in nereguliranim ribolovom, prepovedan;
 - E. ker imajo trenutno štiri tretje države rdeči karton, osem pa rumeni karton; ker pa proti eni od glavnih proizvajalk morske hrane, tj. Ljudski republiki Kitajski, nikoli ni bil uveden postopek na podlagi uredbe o nezakonitem, neprijavljenem in nereguliranem ribolovu, čeprav obstajajo številni dokazi o njeni znatni in čedalje večji vpletenosti v tak ribolov;
 - F. ker ima EU trden okvir ribiške zakonodaje, vključno z ukrepi za izboljšanje zmogljivosti za spremljanje, inšpekcijo, kontrolo in nadzor, ki se uporabljajo v boju proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu;
 - G. ker je Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo zagotovil podporo za dejavnosti spremljanja, nadzora in izvrševanja s skupnim proračunom v višini 580 milijonov EUR;
 - H. ker je Evropsko računsko sodišče v svojem posebnem poročilu št. 20/2022 ugotovilo, da so nadzorni sistemi zaradi neenotnega izvajanja pregledov in uporabe sankcij v državah članicah oslabljeni;

¹ [Uredba Sveta \(ES\) št. 1005/2008 z dne 29. septembra 2008 o vzpostavitvi sistema Skupnosti za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, za odvrčanje od njega ter za njegovo odpravljanje in o spremembi uredb \(EGS\) št. 2847/93, \(ES\) št. 1936/2001 in \(ES\) št. 601/2005 ter o razveljavitvi uredb \(ES\) št. 1093/94 in \(ES\) št. 1447/1999 \(UL L 286, 29.10.2008, str. 1\).](#)

- I. ker se bodo z digitalizacijo potrdil o ulovu, ki izhaja iz nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, prek informacijskega sistema CATCH zmanjšale možnosti za goljufiv uvoz;
- J. ker proizvodi, pridobljeni iz nezakonitega ribolova, ogrožajo prehransko varnost državljanov Evropske unije;
1. ponovno poudarja, da morajo EU in njene države članice še naprej uporabljati pristop ničelne tolerance do nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, in sicer enako za vse države, ne glede na njihovo velikost, ter spodbujati trajnostno ribištvo, da bi se tako borile proti prelovu in zagotovile prehransko varnost;
 2. poziva k uporabi smernic EU, da se določi, kako čim bolj izboljšati izvajanje uredbe EU o nezakonitem, neprijavljenem in nereguliranem ribolovu v državah članicah, ki ne izpolnjujejo zahtev iz uredbe, ter kako najbolje preveriti informacije iz dvoletnih poročil;
 3. spodbuja države članice, naj namenijo zadostne zmogljivosti in vire za zagotovitev učinkovitega izvajanja nadzora uvoza;
 4. poudarja, da mora Komisija nacionalnim organom, pristojnim za nadzor uvoza morske hrane, nuditi ustrezno podporo, in opozarja, da lahko ta podpora, kadar je to mogoče, vključuje pripravo seznama ukrepov za upravljanje in ohranjanje, ki se uporabljajo v državah nečlanicah EU, ter izmenjavo podrobnih informacij o pomanjkljivostih, ugotovljenih pri izvajanju uredbe EU o nezakonitem, neprijavljenem in nereguliranem ribolovu v zvezi z državami nečlanicami EU;
 5. poudarja, da mora Komisija skupaj z Evropsko agencijo za nadzor ribištva in v tesnem sodelovanju z državami članicami nacionalnim organom zagotavljati nadaljnjo podporo glede tega, kako najbolje izvajati uredbo o nezakonitem, neprijavljenem in nereguliranem ribolovu, in sicer v obliki smernic, izmenjave dobre prakse, usposabljanja itd.;
 6. spodbuja Komisijo, naj si še naprej prizadeva za dosledno uporabo in izvajanje postopkov za nadzor uvoza po vsej EU, vključno s pregledi potrdil o ulovu, pristopom, ki temelji na tveganju, in preverjanji;
 7. želi Komisijo opozoriti, da je treba med državami članicami uskladiti nadzor uvoza, da bi preprečili vstop proizvodov, ki izhajajo iz nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, na trg EU;
 8. spodbuja Komisijo, naj poskuša čim hitreje zagotoviti, da bo informacijski sistem CATCH popolnoma operativen in da bodo nacionalni organi držav članic v dveh letih od datuma začetka uporabe člena 4 revidirane uredbe o nadzoru ribištva v celoti seznanjeni z njegovo uporabo;
 9. poziva Komisijo, naj zagotovi dovolj človeških virov za hitrejšo in učinkovitejšo vzpostavitev omenjenega informacijskega sistema v državah članicah;
 10. pozdravlja, da je vzpostavitev novega informacijskega sistema CATCH določena v revidirani uredbi o nadzoru ribištva;

11. spodbuja, naj se v prihodnje različice informacijskega sistema CATCH hitro vključijo celovitejša merila tveganja in navzkrižno preverjanje podatkov, kot je priporočil Svetovalni svet za ribolov v oddaljenih vodah; meni, da mora Komisija, če želi zagotoviti najvišje možne standarde, poskrbeti, da bo ocena tveganja, ki se uporablja v sistemu CATCH, vsaj tako temeljita kot v državah članicah, ki že imajo elektronski sistem za preverjanje potrdil o ulovu; meni, da mora Komisija v vmesnem obdobju zagotoviti interoperabilnost med sistemom CATCH in nacionalnimi informacijskimi sistemi, ne da bi pri tem povečala breme za gospodarske subjekte;
12. poziva Komisijo, naj v Generalnem direktoratu za pomorske zadeve in ribištvo poveča število zaposlenih, ki delajo na področju upravljanja oceanov ter nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova;
13. spodbuja države članice, naj zagotovijo, da bodo uvedeni potrebni postopki za pripravo na pravno sprejetje informacijskega sistema CATCH, ter poskrbijo, da bo sistem čim prej pripravljen za uporabo;
14. poziva države članice, naj okrepijo svoje nadzorne sisteme za preprečevanje uvoza nezakonitih ribiških proizvodov in sprejmejo potrebne ukrepe;
15. poziva države članice, naj za nezakoniti ribolov uporabljajo odvračilne sankcije;
16. poziva Komisijo in države članice, naj državam, ki so povezane s praksami nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova ter hudimi kršitvami delovnega prava, ne odobrijo preferencialnega dostopa do trga; meni, da bi si morala EU prizadevati za vzpostavitev resnično enakih konkurenčnih pogojev za morsko hrano, proizvedeno v EU, in morsko hrano, proizvedeno v tretjih državah; konkretno meni, da bi bilo treba instrument avtonomnih tarifnih kvot uporabljati izključno v primerih, kadar je oskrba trgov EU z morsko hrano nezadostna, in ne za uvoz proizvodov, ki so pridobljeni z nezakonitim, neprijavljenim in nereguliranim ribolovom, ali za izvajanje pritiska na cene blaga, proizvedenega v EU;
17. spodbuja države članice, naj izboljšajo rutinsko in pravočasno izmenjavo informacij, tudi o zavrženih pošiljkah, s čimer bi organom omogočili boljšo uporabo in izvrševanje prava; poudarja, da lahko pri tem pomaga sporazum FAO o ukrepih države pristanišča;
18. poudarja, da so se večstranski sistemi dokumentacije o ulovu, ki so jih oblikovale in sprejele pogodbenice regionalnih organizacij za upravljanje ribištva in sodelujoče nepogodbenice ter ki zahtevajo, da se ključne informacije o pošiljki evidentirajo in prenesejo vzdolž celotne dobavne verige, izkazali za učinkovito orodje za izboljšanje sledljivosti ter prispevajo k boju proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu;
19. naroči predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

OBRAZLOŽITEV

Evropska unija (EU) se je znašla v edinstvenem položaju, saj je ena najpomembnejših svetovnih akterk v ribištvu, tako zaradi obsežnega ribolova v vseh oceanih kot tudi zaradi svojega položaja glavne uvoznice ribiških proizvodov. Pod njeno zastavo pluje okoli 73 000 ladij, ima pa tudi impresivno stopnjo uvoza, saj je skoraj 70 % morskih proizvodov, ki se uživajo v EU, uvoženih. Zato njenega vpliva na svetovne ribolovne prakse ne gre podcenjevati. Ta prevladujoči položaj pomeni, da ima EU tudi veliko odgovornost pri opredeljevanju in spodbujanju trajnostnih praks v tem sektorju.

EU je imela kot pogodbenica Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu (UNCLOS) in podpisnica številnih drugih pomembnih mednarodnih sporazumov vedno dolžnost, da štiti morske vire. S temi določbami se poudarja odgovornost vseh držav, da zagotovijo trajnostno upravljanje morij in sodelujejo pri doseganju tega skupnega cilja.

Nezakoniti, neprijavljeni in neregulirani ribolov resno ogroža morske ekosisteme, socialno-ekonomsko blaginjo skupnosti, ki so odvisne od ribolova, svetovni ugled ribiškega sektorja in mednarodna prizadevanja za boljše upravljanje oceanov.

Kako obsežne so lahko gospodarske posledice, je očitno, če upoštevamo veliko število delovnih mest, ki jih sektor ustvarja v obalnih skupnostih (več kot 124 000 neposrednih delovnih mest), in izjemne prihodke, ki jih prinaša v blagajno EU (6,3 milijarde EUR na leto). Dajanje proizvodov, ki izhajajo iz nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, na trg ta gospodarski prispevek ogroža. Zaradi nezakonitih dejavnosti države niso prikrajšane le za dohodke, temveč morajo tudi povečati izdatke za ukrepe spremljanja, inšpekcije in nadzora za boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu.

Evropska unija je zaradi svoje osrednje vloge na trgu morske hrane v edinstvenem položaju, da oblikuje in vodi mednarodne trajnostne ribolovne prakse. EU se trajnostnosti v ribiškem sektorju ni zavezala zgolj zaradi gospodarske ali okoljske skrbi, gre namreč za vprašanje prehranske varnosti. Ker se večina morske hrane uvažja, je zagotavljanje trajnostnega in zakonitega izvora teh uvozov ključno za zdravje in dobro počutje državljanov.

Čeprav ima EU trdne regulativne okvire, kot je dodelitev 580 milijonov EUR iz Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo za podporo dejavnostim spremljanja in nadzora, izzivi ostajajo. Evropsko računsko sodišče je v svojem poročilu za leto 2022 opozorilo na nedosleden nadzor in sankcije držav članic, kar razkriva razpoke v sistemu, ki jih je treba nujno odpraviti.

Nadaljnji koraki EU so večstranski. Digitalizacija potrdil o ulovu iz nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova prek informacijskega sistema CATCH je na primer obetaven korak v pravo smer. Namen tega sistema je zmanjšati goljufivi uvoz in zagotoviti strožjo skladnost s predpisi EU.

Poleg tega je nujno treba spodbujati tesnejše sodelovanje s tretjimi državami, saj so mnoge od njih pomembne proizvajalke morske hrane. Ta partnerstva bodo zagotovila, da bodo uvoženi proizvodi izpolnjevali stroge standarde EU in da bo stališče EU proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu odmevalo po vsem svetu.

Predvsem sistem kartonov EU se je izkazal za koristnega, saj imajo trenutno štiri tretje države rdeči karton, osem pa rumeni karton. Kljub temu pa se za eno od glavnih proizvajalk morske hrane, tj. Ljudsko republiko Kitajsko, nikoli niso uporabljali predpisi o nezakonitem, neprijavljenem in nereguliranem ribolovu, čeprav obstajajo številni dokazi o njeni znatni in čedalje večji vpletenosti v tak ribolov.

Ker izvajalci nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova nenehno iščejo vrzeli v obstoječih okvirih, je bistveno, da EU ohrani dinamičen in proaktiven pristop k varovanju svoje zavezanosti trajnostnemu ribolovu in svetovni prehranski varnosti.

EU ima odgovornost, da v boju proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu prevzame vodilno vlogo. S tem ne bo le poskrbela za prihodnost svojih pomorskih ekosistemov in virov preživljanja, ki jih ti zagotavljajo, temveč bo tudi utrdila svoj položaj svetovne zagovornice trajnostnih in odgovornih ribolovnih praks. Za to je bistveno, da EU in države članice še naprej izvajajo in zlasti spodbujajo številne ukrepe na svetovni ravni:

- spodbujajo ničelno toleranco do nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, zagotavljajo enako obravnavo za vse države, ne glede na njihovo velikost, se zavzemajo za trajnostni ribolov, preprečujejo prelov in zagotavljajo prehransko varnost;
- izvajajo usklajen nadzor uvoza v državah članicah, da bi preprečile vstop proizvodov iz nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova na trg EU;
- pozivajo Komisijo, naj zagotovi, da bo informacijski sistem CATCH popolnoma operativen in da bodo nacionalni organi držav članic v dveh letih od datuma začetka izvajanja revidirane uredbe o nadzoru ribištva natančno seznanjeni z njegovo uporabo;
- zagotovijo dovolj človeških virov za spodbujanje hitrejšega in učinkovitejšega izvajanja informacijskega sistema CATCH v državah članicah;
- povečajo število zaposlenih v GD MARE, ki delajo na področju upravljanja oceanov ter nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova;
- okrepijo nadzorne sisteme in potrebne ukrepe, ki so jih države članice sprejele za preprečevanje uvoza proizvodov, ki izhajajo iz nezakonitega ribolova;
- spodbujajo države članice, naj za nezakoniti ribolov uporabljajo odvračilne sankcije;
- opozorijo Komisijo in države članice, naj državam, ki so povezane z nezakonitim, neprijavljenim in nereguliranim ribolovom ter hudimi kršitvami delovnega prava, ne odobrijo preferencialnega dostopa do trga;
- spodbujajo države članice, naj izboljšajo rutinsko in pravočasno izmenjavo informacij, tudi o zavrnjenih pošiljkah, s čimer bi organom omogočili učinkovitejše izvrševanje zakonodaje; poudarjajo, da lahko pri tem pomaga sporazum o ukrepih države pristanišča;
- poudarjajo, da so sistemi potrdil o ulovu, ki so jih oblikovale in sprejele regionalne organizacije za upravljanje ribištva in ki zahtevajo, da se ključne informacije o pošiljki evidentirajo in prenesejo vzdolž celotne dobavne verige, preizkušeno orodje za

izboljšanje sledljivosti ter prispevajo k boju proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu.